

Decennia samen, maar

Meer dan vijftig jaar lief en leed gedeeld en dan gescheiden wonen. Het kan gebeuren als één de partners naar een verpleeghuis moet. Soms is dat schrijnend, maar soms een opluchting.

tekst MARLOES DE MOOR foto's DINGENA MOL

Ik zie haar nog staan achter de dichtschuivende glazen deuren. Ze besepte alles toen nog goed en wilde niet zonder mij. Toch moest ik haar achterlaten. Verschrikkelijk." Roel Zaal (87) en zijn vrouw Teuntje (88) wonen sinds drie jaar noodgedwongen gescheiden. Teuntje heeft alzheimer en verblijft in het Sarphatihuis, Roel bleef in hun huis in de Stadionbuurt wonen.

Zijn hand ligt op de hare. Met zijn duim strijkt hij over de muis van haar hand. Een aanraking die na 67 jaar huwelijk vanzelfsprekend moet zijn,

maar Roel koestert haar hand als die van een pas verworven verovering. Teuntje kijkt hem aandachtig aan. Praten kan ze niet of nauwelijks meer, maar hij kent haar lang genoeg om te begrijpen wat ze zeggen wil.

Toch zijn er ook vaak ogenblikken dat hij zich afvraagt wat er omgaat in dat warrige hoofd. Roel heeft nog lang geprobeerd Teuntje bij zich te houden en haar te verzorgen, maar het werd te zwaar voor hem. Ze woonde eerst een jaar in woon- en zorgcentrum Schinkelhaven. "Daar liep ze verward weg. Later vonden ze haar bij het huis in de Marco Polostraat waar we vroeger hebben gewoond. Klaarblijkelijk wilde ze naar mij toe-gaan, maar had ze ons oude huis nog in haar hoofd."

Sinds twee jaar woont ze in het Sarphatihuis. Hoe hartverscheurend de bezoeken soms ook zijn, ze behoren tot de waardevolste momenten van de dag. Samen bladeren in oude foto-boeken, voorlezen uit *Ot en Sien* en liefdesliedjes van vroeger zingen.

Roel en Teuntje leerden elkaar in de jeugdherberg kennen toen ze achttien waren. Tijdens de bevrijding kregen ze serieuze verkering. En vanaf dat moment waren ze onafscheide-lijk. Ze deden samen de lerarenopleiding. Hij werd leraar op een Montessorischool, zij geestelijk verzorgster. Ze reisden met een tentje de wereld rond en zetten vier kinderen op de wereld.

Roel probeert haar te herinneren aan de geboorte van hun oudste dochter: "Ik kwam jullie uit het ziekenhuis halen met een autootje dat ik van de buurman had geleend. Julia lag in een witte, gehaakte doek, weet je nog?" Teuntje knikt, met iets van een vage herkenning. Roel veegt met zijn duim een restje roomsoes uit haar mondhoek. Ze vlijt haar smalle gezicht tegen zijn nek en prevelt 'oh oh oh'. Liefkozend knijpt hij in haar neus. "Zeg je nu oh oh oh? Zijn dat soms kusjes?"

Hij zegt het opgewekt, maar thuis komen de tranen. Om haar vergeefse pogingen deel te nemen aan het gesprek, om het on-handig tasten naar een roomsoesje, de terneergeslagen handen in haar schoot. "Na elk bezoek moet ik bijkomen. Vaak zit ik eerst een potje te huilen. Het alleen zijn valt me ook zwaar. Het huis zit barstensvol herinneringen. Ik zie altijd wel iets wat me aan haar doet denken." Haar sporen schuilen in de paarse, fluwelen kussens op de bank, de romantische fo-

'Ik mis het tegen elkaar liggen, de aanrakingen'

to's, de gezellige, overvolle boekenkast. "Soms haal ik wat bij Albert Heijn en dan kook ik voor mezelf. Dat draag ik naar tafel en na vijf minuten is het op. Geen moer aan."

Roel vindt afleiding in schilderen, beeldhouwen en fotograferen. Van de bezoeken aan Teuntje maakt hij foto's. Hij heeft inmiddels plakboeken vol. Onder elke foto schrijft hij hoe het die dag ging. 'Je bent net naar de kapper geweest. Een lachfoto!' of 'Mijn lief, ik blijf bij je tot het einde. Je blijft mijn meissie.' En waar ze hol-

Jenny en Joris van den Berg. Jenny: 'Je zou het nu misschien niet meer zeggen, maar hij was heel charmant, met veel gevoel voor humor.'